

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน
จริยศึกษาของครูสังคัมศึกษา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ปรากฏผลการวิจัย
ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คิดคำตอบเป็นร้อยละ แสดงไว้ในตารางที่ 1 และ
ตารางที่ 2

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 สถานภาพของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402

ลำดับ ที่	สถานภาพของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	16	32.00
	หญิง	34	68.00
2	นับถือศาสนา		
	พุทธ	49	98.00
	คริสต์	0	0
	อิสลาม	1	2.00
	อื่น ๆ (โปรเตสแตนต์)	0	0
3	อายุ		
	21-25 ปี	2	4.00
	26-30 ปี	12	24.00
	31-35 ปี	13	26.00
	36-40 ปี	5	10.00
	41-46 ปี	10	20.00
	46 ปีขึ้นไป	8	16.00
4	คุณวุฒิ		
	ต่ำกว่าอนุปริญญา	1	2.00
	อนุปริญญาหรือ เทียบเท่า	0	0
	ปริญญาตรีหรือ เทียบเท่า	47	94.00
	ปริญญาโท	2	4.00
	สูงกว่าปริญญาโท	0	0
	อื่น ๆ (โปรเตสแตนต์)	0	0

ตารางที่ 1 สถานภาพของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 (ต่อ)

ลำดับ ที่	สถานภาพของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402	จำนวน	ร้อยละ
5	วิชาเอก		
	ภูมิศาสตร์	4	8.00
	ประวัติศาสตร์	14	28.00
	สังคมศึกษา	26	52.00
	อื่น ๆ (ไปรครระบุ)... คณิตศาสตร์	1	2.00
	ภาษาอังกฤษ	1	2.00
	ภาษาไทย	3	6.00
	สุขศึกษา	1	2.00
6	ประสบการณ์ในการสอน		
	ต่ำกว่า 5 ปี	5	10.00
	5-9 ปี	17	34.00
	10-14 ปี	8	16.00
	15-19 ปี	8	16.00
	20 ปีขึ้นไป	12	24.00
7	ในสัปดาห์หนึ่งท่านมีชั่วโมงที่ทำการสอนทั้งหมด		
	ต่ำกว่า 5 คาบ	0	0
	5-9 คาบ	2	4.00
	10-14 คาบ	8	16.00
	15-19 คาบ	34	68.00
	20 คาบขึ้นไป	6	12.00

ตารางที่ 1 สถานภาพของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 (ต่อ)

ลำดับ ที่	สถานภาพของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402	จำนวน	ร้อยละ
8	ท่านมีหน้าที่อื่นต้องปฏิบัติในโรงเรียนนอกจากการสอนหรือไม่		
	ไม่มี	20	40.00
	มี ได้แก่	30	60.00
	อาจารย์ประจำชั้น	5	10.00
	หัวหน้าระดับ	1	2.00
	รองหัวหน้าระดับ	2	4.00
	แนะแนว	4	8.00
	เจ้าหน้าที่วิชาการ	1	2.00
	เจ้าหน้าที่สหกรณ์	3	6.00
	ที่ปรึกษากิจกรรมชุมนุม	14	28.00
9	ท่านสอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 ด้วยเหตุผลใด (ตอบได้หลายข้อ)		
	สมัครใจสอนเอง	25	50.00
	มีความรู้เรื่องจริยศึกษา เพราะผ่านการอบรม	14	28.00
	สอนชั่วคราว เนื่องจากยังไม่มีครูสอนวิชานี้โดยเฉพาะ	5	10.00
	สอนเพื่อให้ครบชั่วโมงตามข้อกำหนดของโรงเรียน	3	6.00
	ถูกกำหนดให้สอน เนื่องจากเป็นครูใหม่	5	10.00
	อื่น ๆ (โปรดระบุ) เป็นครูเก่าแต่ถูกกำหนดให้สอน	2	4.00
	เคยสอนวิชาศีลธรรมมาก่อน	1	2.00

ตารางที่ 1 สถานภาพของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 (ต่อ)

ลำดับ ที่	สถานภาพของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402	จำนวน	ร้อยละ
10	ในการสอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 ท่านใช้วิธีสอนแบบใดมากที่สุด		
	แบบบรรยาย	11	22.00
	แบบอภิปราย	1	2.00
	แบบสถานการณ์จำลอง	0	0
	แบบแก้ปัญหา	1	2.00
	หลาย ๆ แบบ	37	74.00
	อื่น ๆ (โปรดระบุ)...	0	0

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่าครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 ที่ตอบแบบสอบถาม เป็นหญิงมากกว่าชาย คือ เป็นหญิงร้อยละ 68.00 และเป็นชายร้อยละ 32.00

การนับถือศาสนาของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 ส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 98.00 รองลงมานับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 2.00

ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 ส่วนมากมีอายุระหว่าง 31-35 ปี ร้อยละ 26.00 รองลงมามีอายุระหว่าง 26-30 ปี ร้อยละ 24.00 และที่มีอายุ 21-25 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด คือร้อยละ 4.00

วุฒิทางการศึกษาของครูสังคมศึกษา ส่วนมากได้รับวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 94.00 รองลงมาได้รับวุฒิปริญญาโท ร้อยละ 4.00 และได้รับวุฒิทางการศึกษาดำกว่า อนุปริญญาจำนวนน้อยที่สุด คือร้อยละ 2.00

การศึกษาทางวิชาเอก ส่วนมากครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 ศึกษาทางวิชาเอกสังคมศึกษา ร้อยละ 52.00 รองลงมาคือวิชาเอกประวัติศาสตร์ ร้อยละ 28.00 และน้อยที่สุดคือวิชา เอกคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และสุขศึกษา เป็นจำนวนเท่ากันคือร้อยละ 2.00

ประสบการณ์ในด้านการสอนของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 ส่วนมากมีประสบการณ์
 ในด้านการสอน 5-9 ปี คือร้อยละ 34.00 รองลงมา มีประสบการณ์ในด้านการสอน 20 ปีขึ้นไป
 ร้อยละ 24.00 และที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 5 ปี เป็นจำนวนน้อยที่สุดคือร้อยละ
 10.00

ชั่วโมงที่ทำการสอน ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 ส่วนมากทำการสอน 15-19
 คาบในหนึ่งสัปดาห์ คือร้อยละ 68.00 รองลงมาทำการสอน 10-14 คาบในหนึ่งสัปดาห์ ร้อยละ
 16.00 น้อยที่สุดคือทำการสอน 5-9 คาบในหนึ่งสัปดาห์ คือร้อยละ 4.00

หน้าที่อื่นที่ต้องปฏิบัตินอกจากการสอน ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 ส่วนมากมี
 หน้าที่อื่นที่ต้องปฏิบัตินอกจากการสอน ร้อยละ 60.00 และไม่มีหน้าที่อื่นที่ต้องปฏิบัตินอกจากการ
 สอน ร้อยละ 40.00 สำหรับครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 ที่มีหน้าที่อื่นต้องปฏิบัตินอกจาก
 การสอนนั้น มีหน้าที่ที่เป็นที่ปรึกษากิจกรรมชุมนุมมากที่สุด คือร้อยละ 28.00 รองลงมาคือทำ
 หน้าที่อาจารย์ประจำชั้น ร้อยละ 10.00 น้อยที่สุดคือมีหน้าที่หัวหน้าระดับและเจ้าหน้าที่วิชาการ
 เป็นจำนวน เท่ากันคือร้อยละ 2.00

เหตุผลที่สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 ของครูผู้สอน ส่วนมากสมัครใจสอนเอง ร้อยละ
 50.00 รองลงมา มีความรู้เรื่องจริยศึกษา เพราะผ่านการอบรม ร้อยละ 28.00 และน้อยที่สุด
 คือเคยสอนวิชาศีลธรรมมาก่อน ร้อยละ 2.00

วิธีสอนที่ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 ใช้มากที่สุดคือ ใช้วิธีสอนหลาย ๆ แบบ
 คือร้อยละ 74.00 รองลงมาคือแบบบรรยาย ร้อยละ 22.00 น้อยที่สุดคือใช้วิธีสอนแบบ
 อภิปรายและแบบแก้ปัญหา มีจำนวน เท่ากันคือร้อยละ 2.00

ตารางที่ 2 สถานภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สี่

ลำดับที่	สถานภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สี่	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	280	46.67
	หญิง	320	53.33
2	นับถือศาสนา		
	พุทธ	586	97.67
	คริสต์	5	0.83
	อิสลาม	8	1.33
	อื่น ๆ (โปรคระมุ)... ซิกข์	1	0.17
3	อายุ		
	ต่ำกว่า 15 ปี	22	3.67
	15-17 ปี	560	93.33
	18-20 ปี	18	3.00
	20 ปีขึ้นไป	0	0
4	นักเรียนมีความเห็นว่าวิชาสังคมศึกษา ส.402 ควรสอนสัปดาห์ละ		
	ต่ำกว่า 2 คาบ	28	4.67
	2 คาบ	430	71.66
	3-4 คาบ	133	22.17
	4 คาบขึ้นไป	9	1.50
5	นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา ส.402		
	1. มีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน	473	78.83
	2. ให้ความรู้เกี่ยวกับศาสนา วัฒนธรรม และประเพณีไทย	374	62.33

ตารางที่ 2 สถานภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สี่ (ต่อ)

ลำดับ ที่	สถานภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สี่	จำนวน	ร้อยละ
	3. เป็นวิชาที่น่าสนใจ สนุก และให้ความเพลิดเพลิน	109	18.17
	4. เป็นวิชาที่น่าเบื่อ และไม่มีประโยชน์	42	7.00
	5. เป็นวิชาที่ครูสอนดี มีวิธีการสอนและอุปกรณ์การสอนดี	98	16.33
	6. เป็นวิชาที่ครูสอนไม่ดี อธิบายไม่เข้าใจ	34	5.67
	7. เป็นวิชาที่เรียนแล้ว เข้าใจยาก	108	30.00
	8. เป็นวิชาที่มีการบ้านมาก	6	1.00
	9. อื่น ๆ (โปรดระบุ)... น่าเบื่อแต่มีประโยชน์	5	0.83
	เป็นวิชาที่ต้องท่องจำมาก	7	1.17
	ทำให้เกิดความสงบ	2	0.33
	เป็นวิชาที่ช่วยให้มีความประพฤติดีขึ้น	6	1.00
6	นักเรียนมีความรู้สึกต่อวิชาสังคมศึกษา ส.402 อย่างไร		
	ชอบมาก	43	7.17
	ชอบปานกลาง	490	81.66
	ไม่ชอบเลย	67	11.17
7	ในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ส.402 ท่านเรียนโดยมีการใช้วิธีสอนแบบใดมากที่สุด		
	แบบบรรยาย	244	40.67
	แบบอภิปราย	55	9.17
	แบบสถานการณ์จำลอง	41	6.83
	แบบแก้ปัญหา	37	4.50
	หลาย ๆ แบบ	230	38.33
	อื่น ๆ (โปรดระบุ)... เล่นละคร	3	0.50

จากตารางที่ 2 จะเห็นว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) ที่ตอบแบบสอบถาม เป็นหญิงมากกว่าชาย คือ เป็นหญิงร้อยละ 53.33 และเป็นชายร้อยละ 46.67

การนับถือศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) ส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ คือร้อยละ 97.67 รองลงมาคือ ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 1.33 น้อยที่สุดคือศาสนาซิกข์ ร้อยละ 0.17

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) ส่วนมากมีอายุระหว่าง 15-17 ปี คือร้อยละ 93.33 รองลงมาอายุต่ำกว่า 15 ปี ร้อยละ 3.67 น้อยที่สุดคืออายุระหว่าง 18-20 ปี ร้อยละ 3.00

จำนวนคาบต่อสัปดาห์ของวิชาสังคมศึกษา ส.402 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) ส่วนมากมีความเห็นว่า ควรสอนสัปดาห์ละ 2 คาบ ร้อยละ 71.66 รองลงมาคือสัปดาห์ละ 3-4 คาบ ร้อยละ 22.17 น้อยที่สุดคือสัปดาห์ละ 4 คาบขึ้นไป ร้อยละ 1.50

ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา ส.402 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) ส่วนมากมีความคิดเห็นว่า เป็นวิชาที่มีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน คือร้อยละ 78.83 รองลงมา คือให้ความรู้เกี่ยวกับศาสนา วัฒนธรรม และประเพณีไทย ร้อยละ 62.33 น้อยที่สุดคือทำให้เกิดความสงบ ร้อยละ 0.33

ความรู้สึกต่อวิชาสังคมศึกษา ส.402 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) ส่วนมาก มีความรู้สึกชอบปานกลาง คือร้อยละ 81.66 รองลงมาคือไม่ชอบเลย ร้อยละ 11.17 และ น้อยที่สุดคือชอบมาก ร้อยละ 7.17

ในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ส.402 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) มีความเห็นว่า วิธีสอนที่ใช้มากที่สุดคือแบบบรรยาย ร้อยละ 40.67 รองลงมาคือใช้วิธีสอน หลาย ๆ แบบ ร้อยละ 38.33 น้อยที่สุดคือแบบ เล่นละคร ร้อยละ 0.05

ตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้แบ่งตอนนี้ออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 ที่มีต่อปัญหาการเรียนการสอน
จริยศึกษา (วิชาสังคมศึกษา ส.402) ด้านวัตถุประสงค์ จากการหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$)
ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แสดงไว้ในตารางที่ 3

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอน และนักเรียน เกี่ยวกับปัญหาการเรียน
การสอนจริยศึกษา (วิชาสังคมศึกษา ส.402) ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ด้านเนื้อหาวิชา
- ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
- ด้านสื่อการเรียนการสอน
- ด้านการวัดและการประเมินผล

โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ได้แสดงไว้ในตารางที่ 4-8

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของครูที่มีต่อปัญหาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ส.402
ด้านวัตถุประสงค์

ลำดับที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.
1	ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	2.88	0.98
2	การสอนให้บรรลุจุดประสงค์รายวิชาสังคมศึกษา ส.402 ทำได้น้อย	2.90	1.00
3	ไม่ค่อยเข้าใจถึงความสำคัญของวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ส.402	2.06	0.82
4	ความลำบากในการตั้งวัตถุประสงค์ในการสอนแต่ละบทเรียน	2.56	1.03
5	การสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งในการสอนแต่ละบททำได้น้อย	2.92	0.94
6	ความรู้เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในหลักสูตรไม่เพียงพอ	2.74	0.83
7	ความรู้เกี่ยวกับจุดประสงค์รายวิชาสังคมศึกษา ส.402 ไม่เพียงพอ	2.76	1.02
8	ฝ่ายวิชาการของโรงเรียนไม่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรให้ครูทราบ	2.60	1.26
9	ไม่มีการจัดอบรมชี้แจงความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และของรายวิชาสังคมศึกษา ส.402	2.62	1.37
	ความคิดเห็นโดยส่วนรวม	2.67	1.05

จากตารางที่ 3 จะเห็นว่า ในด้านวัตถุประสงค์ ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 ส่วนมากเห็นว่า เป็นปัญหาในระดับปานกลาง ยกเว้นเรื่องไม่ค่อยเข้าใจถึงความสำคัญของวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 เห็นว่าเป็นปัญหาในระดับน้อย

เมื่อพิจารณามัชฌิม เลขคณิตโดยส่วนรวมแล้ว จะเห็นว่าความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 ที่มีต่อปัญหาการเรียนการสอนด้านวัตถุประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง

$$(\bar{X} = 2.67)$$

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียน เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนจรรยาศึกษา (วิชาสังคมศึกษา ส.402) ในด้านเนื้อหาวิชา

ลำดับ ที่	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ส.402 ซ้ำซ้อนกับวิชาอื่น ๆ ในระดับเดียวกัน	1.76	0.85	2.09	0.99	2.30*
2	เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ส.402 ไม่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เช่น เนื้อหายากเกินไป	2.20	1.11	2.09	0.99	-0.78
3	เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ส.402 ล้าสมัยไม่น่าสนใจ	2.34	1.00	2.19	1.07	-0.96
4	เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ส.402 ไม่สัมพันธ์กับเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ส.401 ในเทอมต้น	3.30	1.30	3.02	1.28	-1.51
5	เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ส.402 น้อยเกินไป	2.28	1.07	2.27	1.05	-0.05
6	เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ส.402 ไม่สัมพันธ์กับสภาพสังคมและเหตุการณ์ปัจจุบัน	2.18	1.10	2.09	1.12	-0.55
7	จำนวนหน่วยกิตน้อยเกินไปไม่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา	2.78	1.36	2.30	1.15	-2.79*
8	ความไม่ถูกต้องของเนื้อหาในแบบเรียน	2.10	0.91	2.00	1.03	-0.67
9	ภาษาที่ใช้ในหนังสือแบบเรียนอ่านแล้วเข้าใจยาก	2.76	1.12	2.81	1.25	0.27
10	เนื้อหาวิชา เป็น เรื่องของศาสนาพุทธมากเกินไป	2.58	1.18	2.66	1.17	0.47
11	เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ส.402 ในเรื่องต่อไปนี้					
	คิดว่ายังมีความรู้ความเข้าใจไม่เพียงพอ					
	11.1 เนื้อหาสาระของจรรยาธรรม	2.92	1.12	2.87	1.03	-0.34
	11.2 ความมุ่งหมายของการศึกษาจรรยาธรรม	2.56	1.05	2.77	1.04	1.34
	11.3 ประโยชน์ของการศึกษาจรรยาธรรม	2.50	1.05	2.55	1.10	0.28
	11.4 ค่านิยม	2.56	1.13	2.65	1.09	0.56
	11.5 คุณธรรมที่สำคัญ ๆ	2.38	1.12	2.69	1.09	1.95

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียน เกี่ยวกับปัญหาการเรียน การสอนจริยศึกษา (วิชาสังคมศึกษา ส.402) ในด้านเนื้อหาวิชา (ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
11.6	หลักการของการสร้างสมาธิ	3.00	1.14	2.82	1.21	-1.01
11.7	ประโยชน์ของการสร้างสมาธิ	2.68	1.20	2.49	1.22	-1.07
11.8	การฝึกปฏิบัติในการสร้างสมาธิ	3.18	1.29	2.90	1.30	-1.48
	ความคิดเห็นโดยส่วนรวม	2.56	1.18	2.51	1.17	-0.27

*P < 0.05

จากตารางที่ 4 จะเห็นว่า ในด้านเนื้อหาวิชา เรื่องที่ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 และนักเรียนมีความเห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลางคือ เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ส.402 ไม่สัมพันธ์กับเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ส.401 ในเทอมต้น ภาษาที่ใช้ในหนังสือแบบเรียน อ่านแล้ว เข้าใจยาก เนื้อหาวิชา เป็น เรื่องของศาสนาพุทธมากเกินไป มีความรู้ความเข้าใจไม่เพียงพอในเรื่อง เนื้อหาสาระของจริยธรรม ความมุ่งหมายของการศึกษาจริยธรรม ค่านิยม หลักการของการสร้างสมาธิ และการฝึกปฏิบัติในการสร้างสมาธิ

ส่วน เรื่องที่เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อยสำหรับครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 และนักเรียน คือ เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ส.402 ข้ำซ้อนกับวิชาอื่น ๆ ในระดับเดียวกัน เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ส.402 ไม่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ส.402 ล้าสมัยไม่น่าสนใจ เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ส.402 น้อยเกินไป เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ส.402 ไม่สัมพันธ์กับสภาพสังคมและเหตุการณ์ปัจจุบัน ความไม่ถูกต้องของเนื้อหาในแบบเรียน มีความรู้ความเข้าใจไม่เพียงพอในเรื่องประโยชน์ของการศึกษาจริยธรรม

นอกจากนี้ นักเรียนยังมีความเห็นในเรื่องจำนวนหน่วยกิตน้อยเกินไปไม่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา และการมีความรู้ความเข้าใจไม่เพียงพอในเรื่องประโยชน์ของการสร้างสมาธิว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย แต่ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 มีความเห็นในเรื่องดังกล่าวว่า

เป็นปัญหา อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับ เรื่องการมีความรู้ความเข้าใจไม่เพียงพอในเรื่อง
คุณธรรมที่สำคัญ ๆ นักเรียนเห็นว่า เป็นปัญหาระดับปานกลาง แต่ครูผู้สอนมีความ เห็นว่า เป็นปัญหา
ระดับน้อย

จากการ เปรียบ เทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียน พบว่าความคิดเห็นของครูและ
นักเรียนในเรื่อง เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ส.402 ซ้ำซ้อนกับวิชาอื่น ๆ ในระดับเดียวกัน และ
จำนวนหน่วยการ เรียนน้อยเกินไปไม่เหมาะสมกับ เนื้อหาวิชา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 สำหรับความคิดเห็นในเรื่องอื่นนั้น ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 และนักเรียน
โดยส่วนรวมในเรื่องปัญหา เกี่ยวกับการ เรียนการสอนจริยศึกษาด้าน เนื้อหาวิชา พบว่าไม่
แตกต่างกัน

คุรุศาสตร์วิทยาทรรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5' เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียน เกี่ยวกับปัญหาการเรียน
การสอนจริยศึกษา (วิชาสังคมศึกษา ส.402) ในด้านกิจกรรม
การเรียนการสอน

ลำดับ ที่	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	มีความรู้ความ เข้าใจพื้นฐานสำหรับการ เรียน การสอนจริยศึกษารายวิชาสังคมศึกษา ส.402 ไม่เพียงพอ	2.78	1.07	2.84	1.06	0.35
2	นักเรียนขาดความสามารถในการตอบและสรุป แนวคิดด้วยตนเอง	3.22	1.02	3.09	1.10	-0.84
3	ขาดการกระตุ้นให้นัก เรียนแสดงความคิดเห็น	2.56	0.91	2.97	1.20	2.33*
4	การสนับสนุนและให้กำลังใจแก่นัก เรียนที่มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์มีน้อย	2.76	1.02	2.94	1.16	1.07
5	ไม่สามารถนำวิธีสอนใหม่ ๆ มาใช้ในการสอน จริยศึกษาที่น่าสนใจ	2.94	0.93	3.19	1.25	1.40
6	ความไม่สอดคล้องสัมพันธ์ระหว่าง เนื้อหา อุปกรณ์ และการจัดกิจกรรม	2.94	1.00	2.85	1.21	-0.54
7	การจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนปฏิบัติจริงน้อยเกินไป	3.34	0.94	3.13	1.29	-1.14
8	นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัด กิจกรรม	3.02	1.10	2.86	1.29	-0.85
9	การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 ไม่สัมพันธ์กับวิชาอื่น	2.90	1.18	2.60	1.21	-1.67
10	การเรียนการสอนจริยศึกษาไม่สัมพันธ์กับ สภาพสังคมและ เหตุการณ์ปัจจุบัน	2.10	0.91	2.16	1.16	0.34

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนจรรยาวิชา (วิชาสังคมศึกษา ส.402) ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
11	การจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนจรรยาวิชา ในรายวิชาสังคมศึกษา ส.402 ทำได้น้อย	3.02	1.12	3.10	1.20	0.43
12	ความร่วมมือของครูและนักเรียนในการจัดกิจกรรมจรรยาวิชาน้อยเกินไป	3.38	0.78	2.97	1.17	-2.46*
13	ไม่มีการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจรวมทั้งร่วมมือกับชุมชนในเรื่องจรรยาวิชา	3.56	1.13	3.28	1.18	-1.61
14	การใช้แหล่งความรู้จากชุมชนมาประกอบการสอนยังมีน้อย	3.36	1.06	3.28	1.14	-0.49
15	ไม่ได้รับการสนับสนุนร่วมมือจากฝ่ายบริหารของโรงเรียนและผู้ปกครอง	2.82	1.19	2.79	1.26	-0.17
16	ทางโรงเรียนไม่ได้จัดคณะกรรมการเกี่ยวกับการสอนจรรยาวิชาขึ้นไว้เป็นประจำ	3.36	1.29	2.92	1.35	-2.25*
17	ไม่มีการอบรมปฏิบัติหรือฝึกหัดในเรื่องจรรยาวิชาอย่างสม่ำเสมอติดต่อกัน	3.12	1.10	2.98	1.27	-0.74
18	มีการสอนจรรยาวิชาแต่ในห้องเรียนตามชั่วโมงที่กำหนดไว้ในตารางสอนเท่านั้น	3.18	1.35	3.11	1.39	-0.33
19	ในการเรียนการสอนจรรยาวิชารายวิชาสังคมศึกษา ส.402 กิจกรรมเหล่านี้เป็นปัญหาต่อการช่วยให้มีความเข้าใจในเรื่องที่เรียนมากนักน้อยเพียงใด					

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียน เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนจริยศึกษา (วิชาสังคมศึกษา ส.402) ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
19.1	การบรรยายของครูผู้สอน	2.66	0.89	2.81	1.28	0.83
19.2	เชิญวิทยากรมาบรรยาย	3.04	1.19	2.92	1.36	-0.61
19.3	ให้ผู้เรียนทำรายงาน เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	2.64	0.92	2.70	1.25	0.33
19.4	ให้นักเรียนค้นคว้าจากห้องสมุด	2.86	0.95	2.81	1.21	-0.31
19.5	การฉายภาพยนตร์ สไลด์ फिल्मสคริป	3.00	1.31	2.92	1.47	-0.36
19.6	การใช้สถานการณ์จำลอง	2.94	0.98	2.94	1.37	0.02
19.7	การให้ทำแบบฝึกหัด	2.46	0.99	2.61	1.21	0.82
19.8	การอภิปราย แสดงความคิดเห็น ได้ว่าที่	2.64	0.94	2.80	1.26	0.85
19.9	การให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ	2.80	0.81	2.83	1.31	0.17
19.10	การจัดนิทรรศการประกอบการเรียนการสอน	2.96	0.90	2.77	1.24	-1.08
19.11	การให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง	2.96	1.05	2.84	1.25	-0.69
19.12	การศึกษานอกสถานที่	3.40	1.36	2.97	1.50	-1.98*
19.13	การตั้งชุมนุมจริยศึกษา	3.10	1.46	2.97	1.42	-0.63
	รวม	2.96	1.11	2.90	1.28	-0.33

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 5 จะเห็นว่า ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องที่ครูผู้สอนวิชา สังคมศึกษา ส.402 มีความเห็นว่าเป็นปัญหาในระดับมากคือ ไม่มีการเผยแพร่ความรู้ความ เข้าใจ รวมทั้งร่วมมือกับชุมชนในเรื่องจริยศึกษา แต่นักเรียนมีความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวว่าเป็นปัญหา ในระดับปานกลาง นอกจากนี้นักเรียนมีความ เห็นว่ากิจกรรมที่ช่วยให้มีความ เข้าใจในเรื่องที่เรียน ได้แก่การทำแบบฝึกหัด เป็นปัญหาในระดับปานกลาง แต่ครูเห็นว่า เป็นปัญหาระดับน้อย

เรื่องที่เป็นปัญหาระดับน้อยสำหรับครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 และนักเรียน คือ การเรียนการสอนไม่สัมพันธ์กับสภาพสังคมและเหตุการณ์ปัจจุบัน ส่วนเรื่องอื่น ๆ ครูผู้สอนวิชา สังคมศึกษา ส.402 และนักเรียนมีความ เห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

จากการ เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนพบว่า ความคิดเห็นของครูและ นักเรียนในเรื่อง ขาดการกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความร่วมมือของครูและนักเรียน ในการจัดกิจกรรมจริยศึกษาน้อยเกินไป ทางโรงเรียนไม่จัดคณะกรรมการ เกี่ยวกับการสอน จริยศึกษาขึ้นไว้เป็นประจำ กิจกรรมที่ช่วยให้มีความ เข้าใจในเรื่องที่เรียนได้แก่การศึกษานอก สถานที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับความคิดเห็นในเรื่องอื่นนั้นไม่พบ ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 และนักเรียนโดย ส่วนรวมในเรื่องปัญหา เกี่ยวกับการ เรียนการสอนจริยศึกษาในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่าไม่แตกต่างกัน

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนจรรยาวิชา (วิชาสังคมศึกษา ส.402) ในด้านสื่อการเรียนการสอน

ลำดับที่	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	โรงเรียนขาดแคลนอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนจรรยาวิชา	3.54	1.13	3.22	1.27	-1.73
2	บริการที่โรงเรียนให้เกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนไม่ดีเท่าที่ควร	3.42	1.11	3.28	1.18	-0.82
3	อุปกรณ์การสอนไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่จะนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน	3.36	1.01	2.96	1.22	-2.26*
4	การเลือกอุปกรณ์การสอนไม่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา	2.94	0.98	2.68	1.23	-1.47
5	มีความรู้ในแหล่งวิทยากรน้อย	3.10	1.09	2.95	1.28	-0.82
6	ครูขาดความสามารถในการใช้อุปกรณ์การสอน	2.56	1.03	2.27	1.27	-1.58
7	ขาดตำราเรียนและหนังสืออ่านประกอบที่มีคุณภาพ	3.02	1.02	2.66	1.37	-1.80
8	ห้องสมุดของโรงเรียนไม่เป็นแหล่งวิชาการที่ดีพอ	2.98	1.25	2.71	1.39	-1.32
9	สถานที่เรียนและบรรยากาศในโรงเรียนไม่ส่งเสริมต่อการเรียนการสอนจรรยาวิชา	3.36	1.17	3.13	1.38	-1.13
10	ขาดสถานที่สำหรับฝึกปฏิบัติจริง	3.50	1.39	3.37	1.41	-0.62
	ความคิดเห็นโดยส่วนรวม	3.18	1.17	2.92	1.34	-1.30

*P < 0.05

จากตารางที่ 6 จะเห็นว่า ในด้านสื่อการเรียนการสอน เรื่องที่ครูผู้สอนวิชา สังคมศึกษา ส.402 เห็นว่าเป็นปัญหาระดับปานกลางคือ ครูขาดความสามารถในการใช้อุปกรณ์ การสอน แต่นักเรียนมีความเห็นในเรื่องดังกล่าวว่าเป็นปัญหาในระดับน้อย ส่วนเรื่องอื่น ๆ ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 และนักเรียน มีความเห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนพบว่า ความคิดเห็นของครูและ นักเรียนในเรื่องอุปกรณ์การสอนไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่จะนำไปใช้ได้ในชีวิต ประจำวัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับความคิดเห็นในหัวข้ออื่นนั้น ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 และนักเรียนโดย ส่วนรวมในเรื่องปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนจริยศึกษา ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่าไม่ แตกต่างกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนจริยศึกษา (วิชาสังคมศึกษา ส.402) ในด้านการวัดและการประเมินผล

ลำดับที่	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	ไม่สามารถวัดผลการเรียนได้สม่ำเสมอ	2.76	0.98	2.78	1.12	0.09
2	การวัดผลไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	2.60	0.95	2.58	1.13	-0.11
3	การวัดความเข้าใจและการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันมีน้อย	2.82	0.94	2.80	1.17	-0.14
4	การวัดผลไม่ยุติธรรม	2.02	0.84	2.24	1.24	1.25
5	การค้นคว้าทำรายงานมีมากเกินไป	2.34	0.77	2.48	1.22	0.82
6	การประเมินผลจากการสังเกตการทำงานและการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนมีน้อย	2.54	0.79	2.78	1.11	1.51
7	การวัดผลมุ่งวัดความสามารถในการจำมากกว่าการวัดพฤติกรรมของผู้เรียน	2.78	1.13	3.13	1.28	1.89
8	การให้คะแนนภาคปฏิบัติมีน้อยเกินไป	2.72	1.09	2.87	1.24	0.80
9	ไม่มีการติดตามผลพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างเพียงพอ	3.40	1.36	3.15	1.36	-1.25
	ความคิดเห็นโดยส่วนรวม	2.66	1.12	2.76	1.24	0.51

*P < 0.05

จากตารางที่ 7 จะเห็นว่า ในด้านการวัดและการประเมินผล เรื่องที่ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 มีความเห็นว่าเป็นปัญหาในระดับน้อยคือ การประเมินผลจากการทำงานและการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนมีน้อย แต่นักเรียนมีความเห็นในเรื่องดังกล่าวว่าเป็นปัญหาในระดับปานกลาง

เรื่องที่เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อยสำหรับครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 และนักเรียน คือ การวัดผลไม่ยุติธรรม การค้นคว้าทำรายงานมีมากเกินไป

ส่วนเรื่องอื่น ๆ ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 และนักเรียน มีความเห็นว่าเป็น ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนพบว่า ความคิดเห็นของครูและนักเรียนในทุกเรื่องไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ในการวิเคราะห์ ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 และนักเรียน โดยส่วนรวม ในเรื่องปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนจริยศึกษาด้านการวัดและการประเมินผล พบว่าไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนจริยศึกษา (วิชาสังคมศึกษา ส.402)

ลำดับ ที่	ข้อความ	ครู		นักเรียน		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านเนื้อหาวิชา	2.56	1.18	2.51	1.17	-0.27
2	ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	2.96	1.11	2.90	1.28	-0.33
3	ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.18	1.17	2.92	1.34	-1.30
4	ด้านการวัดและการประเมินผล	2.66	1.12	2.76	1.24	0.51
	ความคิดเห็นโดยส่วนรวม	2.84	1.15	2.78	1.27	-0.35

*P < 0.05

จากตารางที่ 8 จะเห็นว่า ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นโดยส่วนรวมแล้ว ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 และนักเรียน เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนจริยศึกษารายวิชาสังคมศึกษา ส.402 ในด้านต่าง ๆ ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนจริยศึกษา (วิชาสังคมศึกษา ส.402) เรียงตามลำดับความสำคัญของปัญหา ซึ่งให้ตอบโดยเสรี และได้จัดกลุ่ม เรียงตามลำดับความสำคัญ โดยยึดจำนวนผู้ตอบในแต่ละปัญหาเป็นหลัก ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไข ดังนี้

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402

1. ด้านวัตถุประสงค์

จุดประสงค์รายวิชาที่ตั้งขึ้นยากแก่การสอนให้บรรลุจุดประสงค์ได้ครบทุกข้อ เพราะบางจุดประสงค์ครูไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่านักเรียนเข้าใจจริงหรือไม่ และบางจุดประสงค์มีลักษณะกว้างเกินไปไม่ชัดเจน เช่น เรื่องเกี่ยวกับการนำไปใช้ อีกประการหนึ่ง ครูผู้สอนตีความจุดประสงค์ไม่ค่อยจะถูก

สาเหตุ

1) การตั้งจุดประสงค์ยังห่างไกลตัวนักเรียนมาก มีลักษณะเป็นนามธรรม และมีความซับซ้อนมากเกินไป โดยเฉพาะบางข้อ เช่นในเรื่องของการสร้างสมาธิ ต้องใช้เวลามากพอสมควรจึงจะฝึกถึงขั้นนำไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์รายวิชาที่ตั้งไว้ รวมทั้งจุดประสงค์รายวิชาเป็นลักษณะสากล แต่เนื้อเรื่องส่วนใหญ่เป็นเรื่องของศาสนาพุทธ

2) มีจุดประสงค์รายวิชามากข้อเกินไป

ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

1) ควรตั้งจุดประสงค์รายวิชาที่สามารถปฏิบัติให้บรรลุได้ และควรให้ครูผู้สอนเป็นผู้วางจุดประสงค์ร่วมกับนักเรียน เพราะนักเรียนแต่ละโรงเรียนย่อมมีความแตกต่างกัน

2) ควรตั้งจุดประสงค์ให้ชัดเจนและให้ความหมายชัดเจนแยกเป็นหัวข้อ ๆ

2. ด้านเนื้อหาวิชา

เนื้อหาวิชายังมีความเข้าใจยาก เนื้อหากว้างแต่ไม่ละเอียดและไม่สัมพันธ์กับภาคเรียนแรก รวมทั้งนักเรียนไม่ค่อยเข้าใจ เนื้อหาที่เรียน ต้องอธิบายและยกตัวอย่างมาก ๆ

สาเหตุ

- 1) เพราะการใช้ถ้อยคำ เข้าใจยาก เป็นนามธรรมมากเกินไป
- 2) นักเรียนยังไม่มีพื้นฐานทางด้านจริยธรรมในวิชา ส.402 มาก่อน

ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

- 1) แบบเรียนควรมีการยกตัวอย่างบรรยายความให้อ่านง่ายกว่าเดิม และควรแปลความหมายของคำที่เป็นรูปธรรมให้เป็นนามธรรมมองได้ชัดเจน เข้าใจง่ายยิ่งขึ้น
- 2) ควรแก้ไขเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาให้เหมาะสม โดยให้ครู-อาจารย์ผู้สอนได้มีส่วนร่วมในการทำหลักสูตรให้มากขึ้น
- 3) ควรจัดอบรมครูผู้สอนวิชานี้บ่อย ๆ เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจในด้านเนื้อหา และมีความคิดเห็นตลอดจนแนวการสอน เนื้อหาวิชาที่จะสอนได้ตรงกัน
- 4) กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ควรออกหนังสือแบบเรียนวิชาสังคมศึกษา ส.402 ที่แน่นอนที่สุดมาเป็นหลัก เพราะเท่าที่เป็นอยู่มีแต่บทเรียนของเอกชนเท่านั้น ทำให้การสอนวิชานี้ยากที่จะเป็นแนวเดียวกัน

3. ด้านการเรียนการสอน

นักเรียนไม่ค่อยสนใจที่จะเรียนวิชานี้ เพราะไม่เห็นประโยชน์ ทั้งครูผู้สอนมีปัญหาในเรื่องวิธีสอนที่จะให้เด็กเกิดความสนใจ นอกจากนี้การสอนบางเรื่องโดยเฉพาะเรื่องของสมาธิสอนไม่ค่อยได้ผลเท่าที่ควร

สาเหตุ

- 1) นักเรียนสนใจวิชาการอื่นมากกว่า และ เห็นว่า เป็นวิชาที่มีหน่วยการเรียนน้อย
- 2) ผู้สอนขาดประสบการณ์ทางการสอนจรรยาศึกษา เพราะไม่ได้เรียนมาในด้านนี้โดยตรง โดยเฉพาะประสบการณ์เกี่ยวกับการสอน เรื่องการฝึกสมาธิ
- 3) นักเรียนไม่มีพื้นฐานในเรื่องที่เรียนมาก่อน

ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

- 1) ควรปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความรู้ ซาบซึ้ง ศรัทธา ก่อนที่จะเรียนรู้เนื้อหาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) และควรสอดแทรกการศึกษาด้านจรรยาธรรมไว้ทุกระดับ
- 2) ควรให้ความสำคัญเท่าวิชาอื่น ๆ และใช้สออบ เข้ามหาวิทยาลัยด้วย
- 3) ควรอบรมครูสังคัมศึกษาทุกคนทุกระดับ รวมทั้งผู้บริหารด้วย เพื่อให้เห็นความสำคัญในการปลูกฝังจรรยาธรรม และครูผู้สอนจะได้อุ้เกี่ยวกับเทคนิคการสอน ทั้งนี้โดยร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ในการค้นหาวิธีสอนที่น่าสนใจ
- 4) ควรเปิดวิชาจริยศาสตร์ เป็นวิชาบังคับในระดับวิทยาลัยครู เพื่อจะได้มีพื้นฐานสำหรับใช้ในการสอน

4. ด้านกิจกรรม

จัดกิจกรรมได้น้อย และไม่ได้ผลตามที่คาดหวังไว้ ทั้งกิจกรรมที่จัดในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา

สาเหตุ

- 1) มีเวลาในการจัดกิจกรรมน้อย รวมทั้งครูผู้สอนมีชั่วโมงสอนมากเกินไป
- 2) นักเรียนไม่สนใจไม่เห็นคุณค่าไม่กระตือรือร้นและเข้าร่วมกิจกรรมก็เพราะผู้ปกครองบังคับ

3) โรงเรียนมีกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย ทหมวดสังคมศึกษามักจะรับผิดชอบกิจกรรมพิเศษของโรงเรียนเสมอ ทำให้ไม่มี เวลาที่จะสนใจกิจกรรมจริยศึกษาอย่างจริงจัง และบางโรงเรียนก็ยังไม่มื้ทุมนุ่บจริยศึกษาโดยตรง

4) ไม่ได้รับความร่วมมือจากอาจารย์ผู้สอนวิชาอื่น ๆ ส่วนใหญ่ครูผู้สอนต้องรับผิดชอบเอง

ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

- 1) ควรให้เวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งมากกว่า 1 คาบ
- 2) ผู้บริหารควรชี้แจงให้ครูทุกคน เห็นความสำคัญของวิชานี้ และขอความร่วมมือจากอาจารย์อื่น ๆ ในการร่วมกิจกรรม รวมทั้ง เรื่องความประพฤติของครูที่ต้องเป็นตัวอย่างแก่นักเรียนด้วย
- 3) ควรให้อัตราชั่วโมงสอนไม่มากเกินไปและไม่สอนหลายวิชา เพื่อจะได้มีเวลาเตรียมการสอนได้มากขึ้น

5. ด้านสื่อการเรียนการสอน

อุปกรณ์ทำได้ยากและจัดทำได้ยาก อุปกรณ์ไม่เพียงพอ รวมทั้งไม่มีเวลาที่จะจัดทำอุปกรณ์การสอน

สาเหตุ

- 1) การนำความ เข้าใจ ในรูปนามธรรมมาแปล เป็นสื่อการสอนหรืออุปกรณ์ทำได้ยาก
- 2) ทางโรงเรียนไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการจัดทำอุปกรณ์ ได้แก่ ไม่ให้เบิกค่าวัสดุ อุปกรณ์การสั่งซื้อ ไม่บริการการพิมพ์ดีดและโร เนียว รวมทั้งขาดงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์
- 3) ครูไม่ค่อยมี เวลาพอ เพราะสอนหลายวิชา

ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

- 1) ควรมีศูนย์วัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับ ส.402 ให้ยืม โดยให้ทางหน่วยโสตทัศนศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ จัดทำอุปกรณ์แล้วจำหน่ายให้แก่โรงเรียน หรือให้สถาบันทางการศึกษา ส่งเสริมการเรียนวิชานี้ โดยสร้างสื่อที่ทันสมัยให้ครูได้ยืมมาใช้ในการเรียนการสอน
- 2) ควรมีคู่มือครูพร้อม เสนอแนะว่าควรใช้อุปกรณ์ใดจึงจะเหมาะสม

6. ด้านการวัดและประเมินผล

การวัดผลภาคปฏิบัติทำได้ เฉพาะในช่วง โยง เรียน เท่านั้น ไม่สามารถติดตามนอก เหนือ จากนั้นได้ ทำให้ไม่ทราบพฤติกรรมที่แท้จริง การออกข้อสอบให้ตรงจุดประสงค์รายวิชาทำได้ยาก รวมทั้งการวัดผลย่อย ๆ มีมากเกินไป ทำให้เสียเวลาเรียน การวัดผลเปลี่ยนบ่อยก็มีส่วนที่ทำให้ ผู้สอนต้องกังวล การออกข้อสอบบางครั้งออกได้ลำบาก เพราะครูผู้สอนเองก็ไม่ เข้าใจ เรื่อง อย่างลึกซึ้งพอ

สาเหตุ

- 1) เวลาใกล้ชิดนักเรียนมีน้อย เพราะครูผู้สอนเองก็ไม่ค่อยมีเวลา เนื่องจาก ช่วง โยงสอนมีมาก และนักเรียนมีมากเกินไปสังเกตไม่ทั่วถึง
- 2) เวลาที่ทำการสอนมีน้อย ดังนั้นการทดสอบในแต่ละจุดประสงค์จึงมีเวลาจำกัด ในการสอบแต่ละครั้ง เด็กจะตกตามจุดประสงค์ต่างกัน ทำให้ต้องจัดกลุ่มสอบใหม่ เกิดความ เบื่อหน่ายทั้งครูและนักเรียน

ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

- 1) ควรได้รับความร่วมมือจากครูคนอื่น ๆ โดยช่วยกันดูแลในเรื่องความประพฤติของ นักเรียน ทั้งนี้ต้องทำกันอย่างต่อ เนื่องทุกระดับชั้น
- 2) ควรเพิ่ม เวลาในการสอนมากกว่านี้ และทางวัดผลน่าจะหาวิธีวัดผลที่ได้ผลดีกว่านี้ รวมทั้งควรให้คะแนนภาคปฏิบัติ เพิ่มขึ้นด้วย

7. ปัญหาทั่วไป

ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 ส่วนมากเห็นว่าปัญหาที่ควรแก้ไขคือ ควรให้มีการจัดอบรมครูผู้สอนจริยศึกษา การเรียนจริยศึกษาควรมีการสอนอย่างต่อเนื่องทุกระดับ ไม่ใช่แค่เฉพาะในระดับใดระดับหนึ่ง ครูผู้สอนยังเห็นว่าควรมีการแก้ไขหลักสูตรด้วย ให้เนื้อหาเปิดกว้างให้ทุกศาสนา เรียนได้ นอกจากนั้น นักเรียนและครูส่วนมากไม่เห็นความสำคัญในเรื่องของการฝึกสมาธิเท่าที่ควร เพราะไม่เห็นความจำเป็นและประโยชน์ที่ได้อย่างทันทีทันใด

ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

1) เวลาที่มีการจัดอบรม เกี่ยวกับจริยศึกษา ครูทุกคนควรได้เข้าฟังพร้อมกัน เพราะจะได้ทราบถึงวิธีการ และประโยชน์ที่ได้รับ

2) ควรมีคู่มือครู เพื่อ เป็นแนวในการสอน

3) ก่อนที่จะให้นักเรียนเรียนวิชาใด ควรสำรวจดูครูผู้สอนเสียก่อนว่ามีความพร้อมที่จะสอน ผ่านการอบรมหรือมีความรู้พอที่จะสอนวิชานั้น ๆ ได้หรือไม่ จึงจะจัดวิชานั้นให้ทำหน้าที่สอน

4) ควรให้วิชาสังคมศึกษา ส.402 เป็นวิชาที่มีเนื้อหากลาง ๆ ทุกศาสนาสามารถเรียนได้

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียน

1. ด้านเนื้อหาวิชา

เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ส.402 มีความซับซ้อน เข้าใจยาก แต่ละบทไม่สัมพันธ์กัน เนื้อหากว้างแต่ไม่ละเอียด ทำให้บางคนเข้าใจยากโดยเฉพาะเรื่องสมาธิ และคำศัพท์ที่เป็นภาษาบาลี

สาเหตุ

- 1) หนังสือมีการอธิบายน้อยเกินไป
- 2) การเขียน เนื้อเรื่องยังไม่ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน

ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

- 1) หนังสือเรียนควร เขียนให้ละเอียดกว่านี้ และมีตัวอย่างที่เกี่ยวกับ เรื่องในสังคมปัจจุบัน ทั้งควรเพิ่มบทสรุป แบบฝึกหัด กิจกรรมท้ายบท และหนังสืออ่านประกอบด้วย
- 2) การใช้คำศัพท์ควร เป็นคำศัพท์ที่เข้าใจง่าย หรือมีการอธิบายคำศัพท์กำกับไว้ด้วย
- 3) ควรจัดระบบการ เขียนให้ดีขึ้น โดยจัดเป็นหัวข้อ ๆ เน้นข้อความสำคัญโดยการพิมพ์หนังสือตัว เข้ม และควรมีภาพประกอบ เนื้อเรื่องด้วย

2. ด้านการเรียนการสอน

นักเรียนไม่ค่อยสนใจวิชานี้เท่าใดนักและเรียนไม่ค่อยเข้าใจ ครูผู้สอนสอนไวเกินไป ทั้งยังขาดจิตวิทยา ในการสอน ครูผู้สอนที่มีความรู้เกี่ยวกับวิชานี้โดยเฉพาะมีน้อยเกินไป

สาเหตุ

- 1) ครูผู้สอนไม่มีวิธีสอนที่ดึงดูดความสนใจ และไม่มี การนำ เรื่องราวตัวอย่างมาประกอบเพิ่ม เดิม
- 2) นักเรียนมีความคิดว่าวิชาสังคมศึกษา ส.402 ไม่สามารถนำไปใช้ในการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

- 1) ครูผู้สอนควรมี เทคนิคการสอนที่น่าสนใจ รวมทั้ง เตรียมตัวให้พร้อมทุกครั้ง ที่สอน
- 2) ครูผู้สอนควรมีการยกตัวอย่างประกอบ โดยนำ เรื่องใกล้ตัวนักเรียนมาสอน เพราะนักเรียนต้องการทราบ เรื่องราวที่ตนเองสามารถที่จะนำไปใช้ได้ และเป็น เรื่องที่เกี่ยวกับตนเอง ทั้งต้องการรู้ว่าสิ่งใดดี-ไม่ดีอย่างไร โดยที่มิใช่ เป็นผู้แนะนำไม่ใช่ผู้บอก
- 3) ควรให้นักเรียนได้แสดงออกบ้าง โดยให้ทำสลับกับการสอน ไม่ใช่ครูเป็นผู้บรรยายแต่ผู้เดียว เช่น ให้มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็น โดยครูผู้สอน เป็นผู้เสริมตอนสำคัญ ๆ และคอนสรุป

4) ควรส่งเสริมความรู้ของครู-อาจารย์ผู้สอนให้มีความรู้เกี่ยวกับจริยศึกษาให้มากขึ้น และควรจัดผู้เชี่ยวชาญหรือวิทยากร เช่นพระภิกษุ มาสอนบ้าง เพื่อจะได้ทราบถึงการปฏิบัติอย่าง ถูกวิธี

5) ครูผู้สอนควรสร้างบรรยากาศที่สนุกสนาน และมีอารมณ์ขันบ้าง

3. ด้านกิจกรรม

นักเรียนไม่ค่อยร่วมมือและไม่เต็มใจในการเข้าร่วมกิจกรรม และการจัดกิจกรรม ยังไม่สัมพันธ์กับการเรียนการสอนดีพอ

สาเหตุ

ไม่ทราบถึงผลที่ได้จากการปฏิบัติ และไม่เห็นความสำคัญของการร่วมกิจกรรม รวมทั้ง นักเรียนเห็นว่าไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรม

ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

- 1) กิจกรรมที่จัดควรทำให้นักเรียนเกิดความศรัทธาที่จะเข้าร่วมมากกว่าที่จะถูกบังคับ โดยชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงประโยชน์ที่จะได้รับก่อนทำกิจกรรมทุกครั้ง
- 2) ควรให้นักเรียนได้เสนอแนะข้อคิดเห็น รวมทั้งมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา
- 3) การจัดกิจกรรมควรมีแต่พอสมควร แต่ให้มีประโยชน์และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

4. ด้านสื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนยังมีน้อย คุณภาพไม่ดี ครูผู้สอนไม่ค่อยหาอุปกรณ์มาใช้ในการสอน

สาเหตุ

- 1) อุปกรณ์เก่าไม่น่าสนใจ ซ้ำซาก ไม่เข้ากับเหตุการณ์ปัจจุบัน
- 2) โรงเรียนขาดงบประมาณในการจัดซื้อ

ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

1) ควรหาอุปกรณ์การสอนจากสิ่งรอบ ๆ ตัวมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการสอน เช่น ข่าวและเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นต้น

2) กระทรวงศึกษาธิการควรมีอุปกรณ์จำหน่ายให้โรงเรียนในราคาถูก

3) ครูผู้สอนควรจัดอุปกรณ์มาประกอบการสอน เพราะช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น ไม่จำเป็นต้องมีมากเกินไป แต่ควรให้เกี่ยวกับบทเรียน

5. ด้านการวัดและการประเมินผล

ปัจจุบันมีการวัดผลน้อยเกินไป จุดประสงค์รายวิชามีมากทำให้ไม่สามารถสอบให้ผ่านได้ครบ การสอบมีการทุจริต

สาเหตุ

1) ต้องสอบให้ผ่านทุกจุดประสงค์ และการสอบน้อย เพราะทำตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

2) ครูผู้สอนดูแลควบคุมนักเรียนไม่ทั่วถึง

ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

1) ควรสอบให้น้อยครั้งกว่านี้ แต่สอบ เฉพาะวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ๆ

2) การวัดผลควรคำนึงถึง เด็ก เรียนอ่อนด้วย

3) ครูผู้สอนควร เข้มงวดและดูแลการสอบอย่างทั่วถึง

6. ปัญหาทั่วไป

นักเรียนไม่มีพื้นฐาน เกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา ส.402 เลย ทำให้นักเรียน เรียนไม่ค่อยเข้าใจและปฏิบัติไม่ถูกต้อง เกี่ยวกับ เรื่องที่ เรียน นอกจากนี้โรงเรียนแต่ละโรงเรียนสอนไม่เป็นแนวเดียวกัน และครูผู้สอนมีความรู้ในเรื่องที่สอนยังไม่ดีพอ

ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

- 1) ควรให้มีการสอนวิชาจริยศึกษาดังแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หรือตั้งแต่ชั้น เล็ก ๆ เพื่อเป็นการปูพื้นฐานและความ เข้าใจมาทีละขั้นตามลำดับ
- 2) จัดอบรมวิธีสอนให้ครูผู้สอน เพื่อมีความรู้ใน เรื่องที่สอน เพิ่มมากขึ้น และนำวิธีการ สอนที่น่าสนใจมาใช้ในการ เรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ส.402 ให้น่าสนใจขึ้น
- 3) กระทรวงศึกษาธิการควรจัดพิมพ์หนังสือออกมา เป็นแบบอย่าง เพื่อให้การสอน เป็นไปในแนวเดียวกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย